

Sygn. akt III U 848/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant st. sekr. sądowy Katarzyna Maziarczyk - Kotwica

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2015 r. w Przemysłu

na rozprawie

sprawy M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 1 października 2015 r., **znak:** (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 848/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 listopada 2015 r.

Decyzją z dnia 1 października 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy M. W. prawa do przeliczenia emerytury.

W podstawie prawnej decyzji, organ rentowy powołał ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748).

W uzasadnieniu odwołał się do treści art. 25 ust. 1 cytowanej ustawy, z którego wynika, że podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. Wskazał, że w związku z tym, iż kwota kapitału początkowego nie uległa zmianie, brak jest podstaw prawnych do przeliczenia emerytury.

Wnioskodawca M. W. w dniu 13 października 2015 r. złożył odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, iż jest bezzasadna, bowiem nie zawiera merytorycznego uzasadnienia, a także brak jest odpowiedniego przepisu ustawy wymienionej w decyzji o odmowie ponownego ustalenia kapitału początkowego. Zarzucił, że do minimalnych

zarobków błędnie zaliczono mu znacznie krótszy staż pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...). Wyjaśnił, że jego wynagrodzenie z okresu zatrudnienia jest wyższe od minimalnego wynagrodzenia w latach kiedy był on zatrudniony, a wskaźnik wysokości podstawy jest wyższy od wskaźnika przyjętego do obliczenia renty. Wskazał, że organ rentowy w treści swojej decyzji nie wziął pod uwagę art. 15 ust. 1 i art. 21 ust. 1 oraz art. 174 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W rezultacie wniósł o ustalenie nowej podstawy wymiaru renty z okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 19 lat kalendarzowych, tj. z lat 1974 r. – 1983 r. na podstawie art. 176 cytowanej ustawy biorąc za podstawę kwotę bazową z daty złożenia wniosku o rentę, a następnie przeliczenie emerytury według tego wskaźnika.

Podniósł, iż jest trwale niezdolny do pracy począwszy od 1 lipca 1992 r., a od 1998 r. posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności na stałe. Ponadto świadczenie emerytalne stanowi dla niego jedyne źródło dochodu.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu organ rentowy wyjaśnił, że wnioskodawca był uprawniony do renty inwalidzkiej począwszy od 1 lipca 1992 r. przyznanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Podstawa wymiaru renty została ustalona z 3 kolejnych lat, tj. od 1989 r. do 1991 r., a wskaźnik podstawy wymiaru wyniósł 63,81%.

Następnie decyzją z dnia 5 marca 2015 r. przyznano wnioskodawcy emeryturę z urzędu począwszy od 1 lutego 2015 r. Wysokość emerytury została ustalona w myśl art. 25 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Z uwagi na to, że wnioskodawca nie pracował po roku 1998, do ustalenia wysokości emerytury wzięto pod uwagę tylko wysokość zwaloryzowanego kapitału początkowego. Z kolei decyzja ustalająca wysokość kapitału początkowego została wydana w dniu 18 lutego 2015 r., zgodnie z art. 174 ust. 4 ustawy emerytalnej do ustalenia kapitału przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty, tj. 63,81%.

W dniu 10 września 2015 r. M. W. złożył wniosek o przeliczenie kapitału i emerytury przedkładając legitymację ubezpieczeniową oraz zaświadczenie Rp-7 z (...) Fundacji (...) za lata 1973 r. – 1981.

Zakład wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił zarobków z 20 lat. Organ rentowy zatem przeliczył kapitał początkowy uwzględniając wynagrodzenie wynikające z zaświadczenia Rp-7 oraz z legitymacji ubezpieczeniowej. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 lat (od 1971 do 1980) wyniósł jednak 54,37% i jest niższy od przyjętego z świadczenia rentowego. Wobec tego decyzją z dnia 29 września 2015 r. odmówiono przeliczenia kapitału początkowego, a kolejną decyzją z dnia 1 października 2015 r. odmówiono przeliczenia emerytury wnioskodawcy, ponieważ nie uległa zmianie wysokość kapitału początkowego.

Zakład wyjaśnił, że z (...) Przedsiębiorstwa (...) przyjęto wynagrodzenia takie jak wykazano w zaświadczeniu Rp-7, a nie minimalne. Ponadto nie jest korzystne dla wnioskodawcy ustalenie podstawy z 10 lat kalendarzowych od 1974 r. do 1983 r., ponieważ w latach 1982 i 1984 wnioskodawca nie udowodnił zarobków (opłacał wówczas (...)). Za rok 1983 r., tj. w okresie pracy w Wojewódzkiej (...) w L. od 1 lutego 1983 r. do 31 grudnia 1983 r. przyjęto wynagrodzenie wykazane w legitymacji ubezpieczeniowej, a za 1985 r. (od 1 lutego 1985 r. do 6 maja 1985 r.), tj. zatrudnienie w (...) Poczta Polska przyjęto wynagrodzenie minimalne, ponieważ nie przedłożono dokumentu potwierdzającego wysokość wynagrodzenia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. W., urodzony dnia (...), na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 25 lutego 1993 r., znak:(...), począwszy od dnia 1 lipca 1992 r. pobierał rentę inwalidzką drugiej grupy inwalidów. Do obliczenia podstawy wymiaru renty, organ rentowy przyjął wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 3 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1991 r., a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 63,81 %.

Decyzją z dnia 19 maja 1998 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. przyznał wnioskodawcy rentę z tytułu stałej całkowitej niezdolności do pracy.

W dniu 18 lutego 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wydał decyzję, w której ustalił kapitał początkowy dla wnioskodawcy M. W. na dzień 1 stycznia 1999 r. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 779,05 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy ustalony w decyzji o jej przyznaniu – w wysokości 63,81%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 63,81% przez kwotę bazową 1.220,89 zł. Zakład uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 13 lat, 6 miesięcy i 2 dni – tj. 162 miesiące. W rezultacie kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 65.795,29 zł. Organ rentowy do obliczenia kapitału początkowego nie uwzględnił okresu od 7 kwietnia 1991 r. do 30 czerwca 1991 r., bowiem jak wyjaśnił, wnioskodawca wówczas przebywał na urlopie bezpłatnym. Organ rentowy wskazał ponadto, że za okres od 17 marca 1969 r. do 12 czerwca 1969 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...), od 5 marca 1971 r. do 20 grudnia 1971 r. i od 20 lipca 1972 r. do 15 września 1973 r. z tytułu zatrudnienia w Obwodowym Urzędzie Poczty, od 16 września 1973 r. do 31 grudnia 1974 r. i od 1 stycznia 1979 r. do 24 września 1981 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...), od 1 lutego 1983 r. do 31 grudnia 1983 r. z tytułu zatrudnienia w (...), od 1 lutego 1985 r. do 6 maja 1985 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Poczta Polska – przyjęto minimalne wynagrodzenie. Zakład poinformował, że w przypadku dostarczenia zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu kapitał początkowy zostanie przeliczony z uwzględnieniem rzeczywistych zarobków.

Decyzją z dnia 5 marca 2015 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał wnioskodawcy M. W. emeryturę z urzędu od (...) r., tj. od miesiąca, w którym ukończył on 65 lat i 7 miesięcy. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

W dniu 10 września 2015 r. M. W. złożył wniosek o przeliczenie kapitału początkowego, a tym samym emerytury z uwzględnieniem rzeczywistych zarobków. Do wniosku dołączył legitymację ubezpieczeniową, w której znajduje się wykaz jego zarobków, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – druk ZUS Rp-7 od 1 września 1973 r. do 24 września 1981 r. oraz załącznik ZUS z 3 kwietnia 2003 r., w którym przyjęto zarobki wnioskodawcy w Fabryce (...) w G.. Wniósł nadto o przyjęcie zarobków z najkorzystniejszego okresu do przeliczenia kapitału początkowego.

Decyzją z dnia 29 września 2015 r., znak (...) -2015, Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r., ponieważ, podstawa wymiaru kapitału początkowego po przeliczeniu zgodnie z wnioskiem M. W. jest niższa niż ustalona decyzją ZUS z dnia 18 lutego 2015 r.

Powyższe stało się podstawą faktyczną zaskarżonej decyzji.

Dowód: dokumentacja zalegająca w aktach organu rentowego wnioskodawcy.

Sąd ustalił, że wnioskodawca M. W. w okresie od 5 marca 1971 r. do 20 grudnia 1971 r. i od 20 lipca 1972 r. do 15 września 1973 r. był zatrudniony w (...) P. – (...) w L. na stanowisku kp. doręczyciela; w okresie od 1 marca 1989 r. do 30 czerwca 1991 r. był zatrudniony w Zakładach (...) w G. na stanowisku robotnik wagonowy; w okresie od 1 lutego 1985 r. do 6 maja 1985 r. był zatrudniony w (...)w L. na stanowisku kp. starszego doręczyciela; w okresie od 1 lutego

1983 r. do 31 grudnia 1983 r. był zatrudniony w (...) w L. na stanowisku przyuczonego dezynfektora, a w okresie od 1 września 1973 r. do 24 września 1981 r. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w R. K. (...) w O. na stanowisku kinooperator.

Sąd ustalił również, że wnioskodawca w trakcie zatrudnienia w K. (...) w O. osiągał składniki stałe w wysokości odpowiednio:

w 1973 r. – 5396,00 zł, w 1974 r. – 19103,00 zł, w 1975 r. – 27819,10 zł,
w 1976 r. – 32054,00 zł, w 1977 r. – 37318,00 zł, w 1978 r. – 33943,00 zł,
w 1979 r. – 29297,00 zł, w 1980 r. – 28381,00 zł i w 1981 r. – 24817,00 zł.

Sąd ustalił ponadto, że M. W. w okresie od 1 lipca 1977 r. do 30 czerwca 1982 r. był zwolniony od opłacania składek na F. jako młody rolnik, natomiast w okresie od 1 lipca 1982 r. do 31 grudnia 1988 r. opłacał składki.

Dowód: dokumentacja zalegająca w aktach organu rentowego wnioskodawcy.

Dokonując powyższych ustaleń Sąd oparł się w całości na dokumentach zgromadzonych w aktach emerytalnych wnioskodawcy, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy M. W. nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż zaskarżona decyzja wydana została w oparciu o prawidłowe ustalenia faktyczne i bez naruszenia przepisów prawa.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2015 r. poz. 748) podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Jak wynika z art. 174 ust. 4 cyt. ustawy do obliczenia kapitału początkowego dla osoby mającej ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przyjmuje się, na jej wniosek, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty przyjęty w decyzji ustalającej prawo do renty po raz pierwszy lub ponownie ustalającej jej wysokość. W przypadku gdy renta została przyznana przed dniem 15 listopada 1991 r., do ustalenia kapitału początkowego przyjmuje się wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony w wyniku rewaloryzacji, chyba że po tej dacie ponownie była ustalana jego wysokość.

W pojęciu kapitału początkowego mieści się odtworzenie składek na ubezpieczenia społeczne sprzed 1999 r., tj. z okresu przed wprowadzeniem ustawowego obowiązku ewidencjonowania przez ZUS składek każdej indywidualnej osoby podlegającej ubezpieczeniu społecznemu. Przelicznik świadczeń w postaci kapitału początkowego został wprowadzony ze względu na nieewidencjonowanie składek przed 1 stycznia 1999 r.; obowiązek taki został nałożony dopiero w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z utworzeniem indywidualnych kont ubezpieczonych. Osobom urodzonym po 1948 r. za okresy pracy (ubezpieczenia) przypadające przed 1999 r. odtwarzana jest więc teoretyczna składka na ubezpieczenie społeczne przez obliczenie kapitału początkowego. W celu obliczenia kapitału początkowego niezbędne jest złożenie wniosku o jego ustalenie wraz z dokumentami potwierdzającymi przebyte przed 1999 r. okresy składkowe i nieskładkowe oraz wysokość zarobków (dochodów), które będą przyjęte do obliczenia podstawy wymiaru tego kapitału. Kwota kapitału początkowego obliczona na dzień 1 stycznia 1999 r. jest zapisywana - tak jak kwota składek na ubezpieczenie emerytalne - na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Teoretyczne odtworzenie składek na ubezpieczenie społeczne następuje: przez obliczenie hipotetycznej emerytury, jaką ubezpieczony otrzymałby w dniu 1 stycznia 1999 r. za przebyte przed 1999 r. okresy składkowe i nieskładkowe, a następnie pomnożenie kwoty hipotetycznej emerytury przez średnie dalsze

trwanie życia (kobiet i mężczyzn), ustalone na dzień 1 stycznia 1999 r. Kapitał początkowy jest wyliczany każdej osobie na dzień 1 stycznia 1999 r. na takich samych zasadach niezależnie od tego, kiedy zostanie przesłany do ZUS wniosek wraz z dokumentami o jego ustalenie (por. B. Gudowska, K. Ślebzak, Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, Warszawa, 2013 r.).

Istotą sporu zatem w niniejszej sprawie zatem było ustalenie, czy wnioskodawcy M. W. przysługuje prawo do ponownego przeliczenia emerytury.

Wnioskodawca celem zwiększenia swojego świadczenia, w oparciu o treść art. 15 ustawy emerytalnej domagał się, aby do ponownego obliczenia wysokości emerytury przyjąć okres kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych z ostatnich 19 lat, tj. z lat 1974 – 1983 z powodów określonych w art. 176 ww. ustawy na podstawie kwoty bazowej z daty wniosku o rentę, a następnie przeliczenie emerytury według tego wskaźnika.

Z art. 15 ust. 1 cyt. ustawy wynika, że podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Art. 176 powołanej ustawy stanowi, że podstawę wymiaru emerytury i renty w 1999 r. stanowi ustalona, w sposób określony w art. 15 ust. 4 i 5, przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 19 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, lub wniosek o ponowne ustalenie wysokości tych świadczeń.

Organ rentowy dokonał zatem obliczenia na podstawie danych wynikających przedstawionego przez wnioskodawcę zaświadczenia Rp-7

z dnia 24 sierpnia 2015 r. oraz zaświadczenia Rp-7 z dnia 28 września 2015 r., którym dokonano korekty wynagrodzenia za 1975 r. podanego błędnie w zaświadczeniu z 24 sierpnia 2015 r. (w zaświadczeniu z 24 sierpnia 2015 r. wynagrodzenie za 1975 r. wyniosło 217819,10 zł, a z korekty tego zaświadczenia z 28 września 2015 r. – 27819,10 zł), a także w oparciu o dane z legitymacji ubezpieczeniowej, lecz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 lat (1971 - 1980) wyniósł 54,37%, co oznacza, że jest niższy od wskaźnika przyjętego przy obliczaniu wysokości świadczenia rentowego, tj. z 3 kolejnych lat kalendarzowych (1989 – 1991). Wskazany wynik jest średnią arytmetyczną wskaźników z poszczególnych lat kalendarzowych.

Ponadto Zakład dokonał także symulacji kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. od 1974-1983. Za okres pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w R. K. (...)

w O. przyjął wynagrodzenia, które wykazano w druku Rp-7, za okres pracy w Terenowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w L. przyjął z kolei przeciętny miesięczny zarobek wykazany w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy, bowiem nie przedstawił on druku Rp-7 za ww. czas zatrudnienia, natomiast za rok 1985, kiedy wnioskodawca był zatrudniony w Obwodowym Urzędzie Poczty w L. nie przedstawił on ani druku Rp-7 jak i również nie było wzmianki o wysokości wynagrodzenia

w legitymacji ubezpieczeniowej, w związku z tym organ rentowy przyjął za ww. okres minimalną wysokość wynagrodzenia. Jednakże mimo powyższego, również i ten wariant (tj. lata 1974 -1983) nie jest dla wnioskodawcy korzystny, bowiem jak ustalił Sad, wnioskodawca w okresie od 1 lipca 1977 r. do dnia 30 czerwca 1982 r. był zwolniony z opłacania składek na F. jako młody rolnik, a jak wynika z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2012 r., III UZP 4/12, emerytura ustalona zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nie ulega zwiększeniu na podstawie art. 26a tej ustawy za okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, w których rolnik zwolniony był od obowiązku

opłacania składki na ubezpieczenie społeczne rolników na podstawie art. 40 ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. Nr 32, poz. 140 ze zm.).

Skoro zatem po obliczeniach dokonanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalenie podstawy wymiaru z kolejnych 10 lat kalendarzowych 1971 – 1980, jak również 1974 – 1983, w rezultacie nie są korzystne dla wnioskodawcy, a świadczenie emerytalne przysługiwałoby w niższej wysokości, aniżeli ustalone na podstawie pierwotnej decyzji o przyznaniu z urzędu świadczenia emerytalnego z dnia 5 marca 2015 r., Sąd uznał, że organ rentowy dokonał prawidłowych obliczeń, a ustalona wysokość emerytury wynika z najkorzystniejszego dla wnioskodawcy wariantu.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, w oparciu o ww. przepisy oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie.